Eiuſdē reuerēdiſſimi patris dn̄i Hugonis ⁊c̄. poſtilla ſuper librum Ruth incipit.

A

Expoſitio Capituli.I.

a In diebus vni⁹ iudicꝭ .ſ. booz: q̄ ⁊ abeſſon dict⁹ eſt. Ita expōnūt hebꝛei. Magiſter dicit in hiſtorijs/ ꝙ in dieb⁹ heli facta eſt fames iſta: Qō magꝭ morale ē: Heli eñ ſacerdos fuit ⁊ iudex: Et tūc maxime cepit inualeſcere fames ſpiritualis/ qn̄ terrenū dominiū deuolutū eſt ad p̄latos. Itē heli poteſtate ſua vſurpauit ſibi ſacerdotiū: Ipſe eñ p̄m⁹ trāſtulit a filijs eleaçar: qb⁹ iure p̄mogeniturę ꝯgruebat ſacerdotiū/ ad ſe q̄ erat de ithamar. Et tūc etiā fames ſpūalis iualeſcit i eccl'ia: qn̄ poteſtate q̄s vſurpat ſibi eccleſiaſticas dignitates.

b Qn̄ iudices. Sic ⁊ modo ē: qꝛ illi qui p̄ſūt ⁊ deberēt eſſe paſtores: facti ſunt iudices. Et cū deberent vacare orationib⁹: vacāt litibus ⁊ cōtētionibus: Ideo eſt fameſ in eccleſia. Amos. viij. d. Mittā famē in terrā ⁊c̄. Et de talib⁹ .j. Corꝭ. vj. a. Secularia iudicia ſi habueritꝭ/ ꝯtēptibiles q̄ ſunt i eccl'ia illos cōſtituite ad iudicandū. Hinc eſt ꝙ iethro dixit moyſi iudicijs intēto: Nō bonā rē agis: ſtulto labore cōſumerꝭ: Exo. xviij. c.

e De bethleem. i. bethleemitę. Et eſt h̄ āticipatio: Nōdū eñ dicta erat bethleem. Eadē ciuitaſ eſt bethleem ⁊ ephꝛata: ſʒ pri⁹ dicta eſt ephꝛata/ ab ephꝛata vxoꝛe caleph ibi ſepulta: Propter incredibilē ſ̄o vbertatē ſibi redditaʒ/ poſtea dicta eſt bethleem. i. domus panis. Iſta ephꝛata fuit maria ſoroꝛ moyſi: ſm̄ q̄ſdā: q̄ poſteaq̄ ꝑcuſſa eſt lepra: Nu. xij. c. dicta eſt ephꝛata. i. furorē vidit. i. irā dei experimēto cognouit. Itē interpretaꝭ ſpeculū: qꝛ ei⁹ plaga omnib⁹ poſita

B

eſt i exemplū. Hiero⁹. tn̄ dicꝭ ꝙ caleph ſuſcepit de ephꝛata hur/ patrem huri/ auum beſeleel. Idē dicitur. j. Paraꝭ. ij. c. et iiij. a. Alij dicūt ꝙ hec ciuitaſ p̄mo dicta ē ephꝛata. i. furorē vidit: qꝛ tp̄e p̄dicti iudicꝭ/ irā dei. i. famē validā ſēſit: et poſtea dicta ē bethleem/ reddita ſibi vbertate.

g Elimelech. Sup. j. Paraꝭ. iiij. dicit Hiero⁹/ ꝙ tp̄e elimelech/ ſol ſtetit ad trāſgreſſores legꝭ terrendos. Sʒ qꝛ nō timuerūt deū/ tāta fames inualuit: vt potioꝛ de tribu iuda fugeret/ cum vxoꝛe ⁊ filijs.

p Oꝛpha. Hec fuit vxoꝛ chelion.

t Remāſitq; mulier. ſ. noemi.

y Ac marito: viduata ſupple.

c Matris vrę. Matris dicit nō patrꝭ: qꝛ forte pater eaꝝ moꝛtu⁹ erat. Vꝭ qꝛ filię magis ſolent matres diligere.

d Cū moꝛtuis: meis. ſ. filijs ⁊ viro. ☞ In vtero.

Incipit liber Ruth.

Capitulum.I.

a In dieb⁹
i vni⁹ iudicꝭ qn̄
b iūdices p̄erāt
c facta ē fames
i terra. Abijt
d e q; hōmo de bēthleem iu
f da vt peregrinaretur in
regione moabitide/ cum
vxoꝛe ſua ac duob⁹ libe
g ris: Ipſe vocabaꝭ elimē
h lech: vxōꝛ eius noemi: et
i k duo filij/ alter māalon: ⁊
l m alter chēlion: ēphratei d̄
n bēthleem iuda. Ingreſſi
q; regionē moabitidē mo
rabanꝭ ibi. Et moꝛtu⁹ eſt
elimelech/ marit⁹ noemi:
Remāſitq; ipſa cū filijs.
o q̄ accepert vxōꝛeſ moabi
tidas: q̄ꝝ vna vocabaꝭ
p q ōꝛpha/ altera rūth. Māſerūtq; ibi dēcē āniſ/ ⁊ ābo r
s mōꝛtui ſūt/ maalon vide
t licet ⁊ chelion: rēmāſitq;
v x mūlier ōꝛbata duob⁹ li
y berꝭ/ āc marito. Et ſurre
z a xit vt i pātriā ꝑgeret cūm
vtraq; nuru ſua/ de regi
one moabitide. Audierat eñ ꝙ dn̄s reſpexiſſet
pplm̄ ſuū/ ⁊ d̄diſſet eis eſ
caſ. Egreſſa ē itaq; de lo
co ꝑegrinatiōis ſuę cum
vtraq; nuru: ⁊ iā i via re
uertēdi poſita i terrā iu
da: dixit ad eas: Irē in b
c domū mātris vrę: Faci
at vobiſcū dn̄s miſericoꝛ
d diā/ ſicut feciſtꝭ cū mōꝛ
tuis ⁊ mecuʒ: det vobis
inuenire requiē in domi
bus viroꝝ q̄s ſoꝛtiturę
eſtꝭ: Et oſculata eſt eas.
Quę eleuata voce flere

meę. Vꝭ iudęa lege abutēs/ i q̄ moꝛtu⁹ eſt ſa cr⁹ obediēs vſq; ad moꝛtem: Phil. ij. a.

g Elimelech: iterp̄taꝭ de⁹ me⁹ rex. Hic eſt chꝛiſt⁹ cui dicꝭ: Intēde voci oꝛonis meę rex me⁹ ⁊ de⁹ me⁹.

h Vxoꝛ ei⁹ noemi: eſt eccleſia.

i Duo filij: ꝓphetę ⁊ apl'i.

k Maalon: iterp̄taꝭ de feneſtra: vꝭ a principio. Hic eſt choꝛus ꝓphetaꝝ: p q̄s q̄ſi p feneſtrā p̄mū lumē fidei i oꝛbē ꝓceſſit: Qui etiā veri luminis. i. chꝛiſti/ p̄mi ꝑcones fuerūt.

l Chelion: interp̄taꝭ conſūmatio: Hic eſt choꝛ⁹ apl'oꝝ: q̄ enigmata ꝓphetaꝝ ad cōſūmationē plenę itelligētię ꝑduxerūt. Vn̄ Ioh. iiij. c. Alij laboꝛauerūt/ ⁊ vos in labores eoꝝ introiſtꝭ.

m Ephratei. i. fructificātes: qꝛ vterq; multū fructū fecerunt. Ad h̄ eñ miſſi ſūt. Ioh. xv. c. Poſui vos vt eatꝭ ⁊ fructū afferatꝭ: ⁊ fruct⁹ v̄r maneat. Qui ⁊ liberi dicunꝭ: qꝛ chꝛiſti ſanguine liberati a ſeruitute peccati.

n De bethleem iuda: qꝛ cęleſti pane ſatiati: p p̄dicationem euāgelij/ ad ꝯfeſſionē fidei plurimoſ adduxerūt: vt ⁊ ipſi ſatiarenꝭ. Vn̄: Et date illiſ vos māducare: Lucꝭ. ix. b.

o Vxoꝛes: duꝝ filioꝝ elimelech: duo ppl'i q̄s chꝛiſtuſ ꝑ ꝓphetas ⁊ apl'os ſatiauit poſt moꝛtē ſuā: qn̄ miſit apl'os p̄dicare.

p Oꝛpha: ceruix ei⁹. Hi ſūt fideles de iudęis/ q̄ robur fidei ⁊ foꝛtitudinē operū p̄mi ꝑceperūt.

q Ruth: videns vꝭ feſtinās vꝭ deficiēs: in q̄ obediētia et credulitas gētiū deſignaꝭ. Ps̄. Pplus quē nō cognoui ſeruiuit mihi. Et alibi: Ethiopia ꝑueniet man⁹ ei⁹ deo. Ex quib⁹ factū ē vnū ouile: Ioh. x. d.

r Decē annis: Apl'i ⁊ ꝓphetę/ decalogū legꝭ iplētes.

s Moꝛtui ſūt: in hac peregrinatiōe: vt ꝓ iplētiōe decalogi/ acciperēt denariū beatitudinis.

t Remāſitq;: poſt aſcēſionē dn̄i/ ⁊ paſſione apl'oꝝ:

v Mulier. i. eccl'ia.

x Oꝛbata: coꝛpali p̄ſentia.

z In patriā: cęleſtē.

a Cū vtraq; nuru. i. vtroq; populo. Sʒ ſynagoga i infidelitate remanente eccl'ia gentiū chꝛiſto firmiter adheſit: de q̄ naſciꝭ obeth: q̄ iterpꝛetaꝭ ſeruiēs deo. ſ. fidelis ppl's.

b Ite i domū ⁊c̄. Eccl'ia non iudiſcrete agit: nec idiſcrete quęq; recipit. j. Ioh. iiij. a. Nolite omī ſpiritui credere: ſʒ ꝓbate ſpūs/ ſi ex deo ſint. Vꝭ poſſūt hec ſynagogę conuenire: quę retrahit ad fidem chꝛiſti venientes. Vel: Ite in domum matris veſtrę. i. concupiſcentię: Pater vero diabol⁹ eſt. Ezech. xvj. a. Pater tu⁹ amoꝛre⁹: ⁊ mater tua cethęa. Ps̄. Pater meus ⁊ mr̄ mea dereliquerūt me: dn̄s aūt aſſūpſit me. Multo foꝛti⁹ aſſumet illos qui patrē ⁊ matrē dereliquerūt: ⁊ ei adherēt. Quō ergo eccl'ia iuitat ire ad cōcupiſcētiā: a q̄ deberet poti⁹ reuocare: Sʒ ſciendū ꝙ nō ſolū ṽba ſʒ ⁊ facta loquunꝭ: Iuxta illud ad Titū. j. d. Cōfitenꝭ ſe noſſe deū: factꝭ aūt negāt: Ita hic: poſtq; moꝛtu⁹ fuit chꝛiſtus et apl'i ⁊ alij ſancti: nō ē modo q̄ doceat eccleſiā/ ⁊ ex ea ſuſcitet ſemen fratri moꝛtuo. i. chꝛiſto. Vn̄ ipſa opera eccl'ię. i. doloꝛ amaritudo/ viduitas ⁊ ſterilitas: ⁊ etiā ꝑuerſitas i q̄buſdā q̄ſi ꝑſuadere videnꝭ ad ꝯcupiſcētiā eſſe redeundū. Sicut eñ pulchꝛitudo/ ꝓſperitas/ fęcūditaſ/ ⁊ doctrinę copia/ olim multos cōuertit: ſic modo eccl'ię defoꝛmitas/ aduerſitas ⁊ ſterilitas multos ꝑuertit: ⁊ facit abire retroꝛſum. Vn̄ Iob. xxix. a. ꝯſiderās tp̄a chꝛiſti ⁊ apl'oꝝ qn̄ bene erat eccleſię: ⁊ ſtatū p̄ſentē q̄ſi dolendo exclamat: Quis dabit mihi vt ſim iuxta menſes pꝛiſtinos/ ſm̄ dies qb⁹ de⁹ cuſtodiebat me: Qn̄ ſplēdebat

* lucerna

Myſtice. Myſtice. In diebus vnuiſ iudicis ⁊c̄. c Facta eſt fames. Propter paucitatē ſpiritualiū doctoꝝ: qb⁹ iudicādi datur auctoꝛitas/ ſit fames verbi dei: ⁊ lex per iudaicas traditiōes coꝛrupta eſt. d Abijtq; hō. Homo ſm̄ q̄ſdā legꝭ decalogus: cui⁹ vxoꝛ ſynagoga. Duo filij: regnū ⁊ ſacerdotiū: q̄ nō ſolū i gēte iudęoꝝ: ſʒ ⁊ ꝓſelytoꝝ ſibi copulā acquirebāt: ſicut i tp̄e dauid ⁊ ſalomonis factū eſt: ⁊ q̄rūdā aliPs̄.86. oꝛū. Vꝭ homo/ chꝛiſt⁹: Homo nat⁹ eſt i ea. f Peregrinareꝭ in re. mo. Quia chꝛiſt⁹ in bethleem iuda natus: cū Ps̄.118. apl'is ⁊ ꝓphetꝭ peregrinationē hui⁹ mūdi viſitauit. Ps̄. Cātabiles mihi erāt iuſtificatiōes tuę: in loco peregrinationis

g a In vtero meo. Q.d. ſenex ſū ꝛ mulíebꝛa iā defecerūt in me: nec decetero poſſū concipere filios quos poſſitis habere viros vt ſuſcitēt ſemē fratrib⁹ ſuis moꝛtuis. Vñ patet ꝙ apđ moabitas ſeruabať lex de ſuſcitādo ſemine: de qua dictum eſt Deut℈.xxv.b. f Pubertať. Pubertas ꝛ ꝯſenſus exigū tur i ꝯtractu matrimonij. Attēdiť aūt pubertas i viro circa q̄rtūdecimū annū: i femia circa duodecimū. g Q̄ nubatis: id ē eis nubere poſſitis. h Nolite queſo: ſupple venire. i Et egreſſa eſt: ſcilicet ꝺ loco ſuo: id ē de miſericoꝛdia ad iuſticiā / qua me puniuit i moꝛte viri ꝛ filioꝝ. Sić Eſa.xxvi.d. Egrediet dñs de loco ſancto ſuo vt viſitet iniq̄tatē habitatoꝛis terre contra eum. l Socrui ſue: ſcilicꝫ noemi matri viri ſui. m Cognata tua. Ex hoc patꝫ ꝙ oꝛpha ꝛ ruth nō erāt ſoꝛoꝛeſ. n Vade cū ea. Videtur ꝙ peccauerit noemi: q꞉ cōſulebat ruth vt remaneret in idolatria. Foꝛte temptando hoc dixit vt videret ſi haberet firmū animū: q꞉ vt dicit .ij. Pet.ij.d Melius eſt viā veritatis nō agſcere: q̄ꝫ poſt agnitā retroꝛſū ꝯuerti.

C

Reg.15.c. Vł pmiſſio fuit / nō cōſiliū vel imperiū: quia nō poterat eaꝫ cogere. Vel myſtice ꝑ noemi itelligiť ſynagoga ibi / q̄ retrahit a fide q̄s pōt: ita dicit Rabanus. r Hec mihi f.d. Impcatio ē. s Obſtinato aīo: id ē ꝯfirmato in bono ꝓpoſito. t Profecteq꞉ ſūt: id ē pficiſci ceperūt. v Et venerūt i bethleē: Anticipatio eſt. x Fama pcrebuit: ꝙ veniſſet noemi. y Hec eſt illa noemi. Interrogatiue vel remiſſiue pōt legi. a Plena.i. virū ꝛ filios habēs. Cōtrariū legiť de iacob Gen.xxxij c. In baculo meo trāſiui ioꝛdanē iſtū: ꝛ nūc cū duab⁹ turmis regredioꝛ.

Myſtice. * lucerna ei⁹ ſup caput meū: ꝛ ad lumē ei⁹ ambulabā i tenebr℈: Itē Thren.iiij.a. Quō obſcuratū eſt aux: mutatus eſt coloꝛ optimus / diſpſi ſūt lapides ſanctuarij in capite omniū plateaꝝ. a Tecū pgimus. Oꝛpha ꝛ ruth ſignificāt eccleſias prochiales: q̄ q̄rūt a noemi q̄ſi matre eccleſie viros: id eſt bonos ꝑlatos. Sed q̄d reſpōdet noemi: a Reuertimi ꝛc. Nū vltra habeo filios ex vtero meo: Q.d. nō habeo in capitulo aliquē dignū ꝛ idoneū regimī aīarū. c Senectute cōfecta ſū ꝛc. Sic cōqueriť eccľia: Pauci eñ eccľie copulanť vt viri: ſed poti⁹ vt leones: Nō eñ in ea q̄rūt ꝓlē: ſed delectationē: nō q̄rūt fructū / ſꝫ datū: Licet ecōtrario dicat Apľs Phil.iiij.d. Nō q̄ro datū ſed req̄ro fructū in rōne veſtra. d Etiā ſi poſſem ꝛc. eritis vetule. Propť pueros q̄ ꝑficiuť eccleſijs / q̄ añq꞉ creſcāt: vetule ſūt eccľie / ꝛ ſenectute ꝯfecte. Et ſteriles manēt ſemꝑ / niſi q꞉ cū hereticis ac certe cū demōib⁹ foꝛnicanť. Et hoc ſignificatū fuit Gen.xxxviij b. vbi dicit iudas ad thamar nurū ſuā: Eſto vidua donec creſcat ſela fili⁹ me⁹. Sed nolēs thamar tā diu expectare aſſūpto habitu meretricio foꝛnicata ē: Sic hodie eccľie multe ſpūaliť foꝛnicanť / eo ꝙ dicūt epi: Eſto vidua donec creſcat ſela nepotulus me⁹: ꝛ interim ipſe pcipit fruct⁹ de eccleſijs. De talibus epis ꝯqueriť Iob.xxi.a. Quare ipſi viuūt / ſublimati ſūt ꝯfoꝛtatiq꞉ diuitijs: Semē eoꝝ pmanet corā ipſis.ſ. ꝓpiquoꝝ turba ꝛ nepotū. e Nocte ꝯcipe. Vñ dicit: q꞉ tales nō audēt palā pueroſ ꝑficere ſꝫ occulte: q꞉ q̄ male agit / odit lucē ꝛc. Io.iij.c. Hoc ē qđ legiť Gen.xix. g. ꝙ loth nocte gēuit moab ꝛ āmon. Loth / declinās interpretať. Hic ē ꝑlat⁹ declinās a bono: h gignit moab ꝛ āmō: id ē ꝑficit fratres ꝛ conſanguineos. Ammō interpretať fili⁹ ppľi mei: Ecce ꝯſanguinei. Moab ſiō ex pře: Ecce fratres. Tales hodie ꝑficiūt epi / ꝛ paucos alios. Sꝫ qñ: Certe i nocte poſiti: Peccāt eñ h faciendo. Vñ ꝛ ionathas: id eſt donū colūbe / ſcꝫ ſpūſſanctus redarguit ſichimitaſ: Iudic℈.ix.b. eo ꝙ ꝓfecerāt ſibi abimelech fratrem ſuū rōne carnalis parētele / dicēs: Cōſtituiſtis regē abimelech filiū ancille ſuꝑ habitatoꝛes ſichem eo ꝙ frať veſter ſit. Michee.iij. c. Audite hoc pncipes dom⁹ iacob et iudices dom⁹ iſrľ: q̄ abominamini iudiciū: ꝛ oia recta puertit: q̄ edificat℈ ſiō i ſāguinib⁹. Alr dauid.i. bon⁹ ꝑlat⁹. Ps. Nō ꝯgregabo in quit ꝯuēticula eoꝝ de ſanguinib⁹ ꝛc. Couēticula dicit: q꞉ q̄dā epi q̄ſi greges in domib⁹ ſuis habent nepotulos. Iob.xxi.b. Egrediūť q̄ſi greges puuli eoꝝ: ꝛ īfantes eoꝝ exultāt luſib⁹. De h admirať Eſa.lxvi.c. Quis audiuit vnq̄ꝫ tale: ꝛ q̄s vidit huic ſiľe: Nūq̄d parturiet terra in die vna / aut parieť gēs ſimul: q꞉ pturiuit ꝛ pepit ſiō filios ſuos: ... Ps.15.

a ceperūt ꝛ dicere: Tecū pgi-
mus ad populū tuū. Quib⁹
a illa rñdit: Reuertimini filie
mee. Cur venitis mecū: Nū
a vltra habeo filios in vterō
meo: vt viros ex me ſperare
b poſſitiſ: Reuertimi filie mee
c ꝛ abite: Iā eñ ſenectute ꝯfe-
cta ſū: nec apta vinculo con-
d iugali. Etiam ſi poſſim hac
e f nocte ꝯcipe ꝛ parere filios ſi
eos expectare velitis donec
f creſcāt ꝛ ānos ipleāt puber-
g tatiſ: añ eritiſ vetule q̄ꝫ nubā-
h tis. Nolite q̄ſo filie mee fa-
cere hoc: q꞉ vřa anguſtia me
i magis pmit: ꝛ egreſſa eſt ma-
nus dñi contra me. Eleuata
igiť voce rurſū flere ceperit.
Oꝛpha oſculata eſt ſocrum
k ac reuerſa eſt: ruth adheſit
l ſocrui ſue. Cui dixit noemi:
m En reuerſa ē cognata tua ad
n pplm ſuū ꝛ ad deos ſuoſ vāde cū ea. Que rñdit: Ne ad-
uerſeris mihi vt relinquā te /
n ꝛ abeā. Quocūq꞉ eñ prexe-
ris pgā: vbi moꝛata fueris /
o et ego piter moꝛaboꝛ. Po-
p pulus tu⁹ / popul⁹ me⁹: ꝛ de⁹
q tuus / de⁹ me⁹. Que te terrā
moꝛiētē ſuſcepit i ea moꝛiar
ibiq꞉ locū accipiā ſepulture.
r Hec mihi faciat deus: ꝛ hec
addat / ſi ñ ſola moꝛs me ꝛ te
ſepauerit. Videſ ḡ noemi ꝙ
s obſtinato ruth aīo decreuiſ-
ſet ſecū pgere: aduerſari no-
luit nec vltra ad ſuos reditū
t pſuadere. Profecteq꞉ ſūt ſi-
v mul / ꝛ venerūt in bethleem.
Quib⁹ vrbē ingreſſis / velox
x apud cūctos famā pcrebru-
it: dicebātq꞉ mulieres: Hec
y eſt illa noemi. Quibus ait:
z Ne vocetis me noemi: id eſt
pulchrā: ſed vocate me ma-
ra: h ē amarā: q꞉ amaritudi-
ne valde repleuit me oipo-
a tēs. Egreſſa ſū plenā: et va-
cuam reduxit me dñs. Cur
igiť vocatis me noemi / quā
hūiliauit dñs ꝛ afflixit oipo-
tēs: Venit ḡ noemi cuꝫ ruth
moabitide nuru ſua de terra
peregrinatiōis ſue: ac reuer-
b ſa eſt i bethleem / quādo pri-
mum hoꝛdea metabantur.

a Vel: Nū habeo ꝛc. Allegoꝛice: vox ē ſynagoge veritatē ꝯfitēt℈: ꝛ ſuꝑuenientē culpā non tacentis: que a viro.i. dauid relicta: ꝛ filijs: id ē regib⁹ ꝛ pncipib⁹ priuata: ſterilis eſt ꝛ infirma ad generādos ſpūales filios poſt aduentū chꝛiſti. a Filios: in chꝛiſtū credituros. b Reuertimini: ad obſeruantiā legalem. m Reuerſa ē: ad cerimōias / vł erroꝛē idolatrie. k Ruth adheſit. He due / credētes ſignificāt: quoꝝ q̄dā poſt baptiſmū ad pctā redeūt: alij in gr̄a pſeuerāt. n Quocūq꞉ pꝛexeriſ. Sic eccľia de gētib⁹ ꝓfiteť ſe iturā q̄ caro chꝛiſti aſcēdit: ꝛ ꝓ noīe ei⁹ vult pati cū ppľo ſanctoꝝū. Vñ Eſa.vlt. ẜm aliā litterā: Letamini gētes cū plebe ei⁹. o Ppľs tu⁹: per merita. p Ppľs me⁹: adiuuāte gr̄a ſola vocatione gratuita. q Terra: viuētiū. q Moꝛientē: coꝛpaliter. v Et venerūt in b. Noemi: id eſt pmitiua eccľia / ducit ruth: id ē eccľiam de gētib⁹: i bethleē: id ē ad fidē chꝛiſti: ꝛ ſociauit eā booz q̄ iterpretať foꝛt℈: id ē chꝛiſto q̄ diripuit foꝛtiť vaſa foꝛtis / ꝛ ſpolia ei⁹ diſtribuit: Luc℈.xi.c. Matth.xij.c. Mar.iij. d. z Ne vocetis. In pſſur℈ mūdi poſita / pſentia gaudia nō amat: ſꝫ futurā gl'iaꝫ q̄rit. Cant℈.i.b. Nigra ſū ſꝫ foꝛmoſa. Vł ſynagoga ꝑ ſe pitatē ꝯfiteť: vt ſ. b Qñ primū h. ꝛc.

Erat aũt viro ¶ Ca. II.
a elimelech cõſanguineꝰ
b c hõ põtẽs ⁊ magnarũ
d opũ nomine booz. Dixitq;
ruth moabitis ad ſocrũ ſuã:
e Si iubes vadã in agrũ ⁊ col
ligã ſpicas q̄ fugerint manꝰ
f metentiũ: vbicunq; clemẽ
tis i me pr̃iſfamilias reppe
rero gratiam. Cui illa r̃ndit:
g Vade filia mi. Abijt itaq; ⁊
colligebat ſpicas poſt terga
metentiũ. Accidit autem vt
ager ille haberet dñm nomi
ne booz: q̄ erat de cognatiõe
elimelech. Et ecce ipſe venie
h bat d̓ bethleez. dixitq; meſſo
i ribꝰ: Dñs vobiſcũ. Qui r̃n
i derũt ei: Bñdicat tibi dñs.
Dixitq; booz iuueni q̄ meſ
k ſoribꝰ p̄erat: cuiꝰ ē h̄ puella:
Qui r̃ndit: Hec ē moabitis
q̄ venit cũ noemi de regiõe
moabitide: ⁊ rogauit vt ſpi
cas colligeret remanẽtes: ſe
quens meſſoꝝ veſtigia: ⁊ de
l m mane vſq; nũc ſtat in agro:
n ⁊ nec ad momẽtũ q̄dem do
mũ reuerſa ē. Et ait booz ad
o ruth: Audi filia: Ne vadas
i alteꝝ agꝝ ad colligẽdũ: nec
p recedas ab h̄ loco: ſ; iungere
puellꝭ meiſ ⁊ vbi meſſuerit ſe
q̄re: Mãdaui ei puerꝭ meis
vt nemo tibi moleſtꝰ ſit: ſ; etiã
q ſi ſitieris vade ad ſarcinulas
⁊ bibe aq̄s de q̄bꝰ ⁊ pueri mei
r bibũt. Que cadẽs in faciem

Meſſis hordeacea tpꝰ dñice paſſiõis exp̄mit: q̄ mẽſe nouorũ: id ē p̄mo mẽſe cõtigit. Gẽtes q̄ ad fidẽ veniũt: q̄n lex chriſtũ quẽ docet in bethleẽ natũ: in paſcha: id ē in mẽſe nouorũ p̄dicat occiſũ: cuiꝰ incarnatiõis ⁊ reſurrectiõis myſterio eccleſia ſuos ſatagit imbuere. Vel meſſis hordeacea: fides iudeorũ: q̄ pacto ſacramento paſſiõiſ p̄dicãtibꝰ

A apl'is p̄mi ad fidẽ veniũt: q̄ q̄nq; panibus hordeaceiſ paſti a domino legũt: Joh. vj. b. Vel meſſis hordeacea ē cõuerſio pctõꝝ q̄rũlibet i recordatione paſſionis chriſti. Itẽ hordeũ cibꝰ ē infirmoꝝ. Vñ dñs primo ſatiauit q̄nq; milia hoim de q̄nq; panibꝰ hordeaceiſ Joh. vj. b. Secũdo q̄ttuor milia de ſeptẽ panibꝰ triticeis: Mar. viij. a. Tertio pauit diſcipulos i cena corpe ſuo: Joh. xiij. c. Per qđ notatur triplex ordo electorũ q̄s dñs paſcit. Per hordeũ penitẽtes: q̄ licet reficiant̃ ſpe venie: punguntur tñ amaritudine penitẽtie. Per triticũ ſignificant̃ iuſti ſiue p̄ficiẽtes: q̄ iã ſine punctiõe i penitẽtia delectant̃. Per cenã dominicã ſignificant̃ p̄fecti ſiue cõtẽplatiui: q̄ etiã in terriſ viſione dei aliquatenꝰ ſatiant̃.

¶ Expo. Ca. II.

Erat aũt viro ⁊c̃. g ¶ Vade filia. Noemi. i. gr̃a mittit ad ſpicas: pharao ꝟo Exo. v. b. ad paleas: id ē diabolꝰ. h ¶ De bethleẽ: in agrũ. i ¶ Dñs vobiſcũ. Hinc vt dr̃ ſumit̃ illa ſacerdotalis ſalutatio q̄ dr̃ i miſſa ⁊ in horꝭ. Scđm q̄ſdã de Judicꝭ. vj. c. vbi dixit angelꝰ gedeoni: Dñs tecũ virorũ fortiſſime. Epiſcopalis ꝟo ſalutatio ſũ. de Judicꝭ. vj. e. vbi dixit angelus gedeoni: Pax tecũ. Vel ab illo Joh. xx. e. vbi dixit dñs diſcipulis: Pax vob. De apoſtolo ꝟo ſumptũ ē: Et cũ ſpũ tuo: vbi dicit: Gr̃a cũ ſpũ tuo: Ad philemonẽ. d. q ¶ Ad ſarcinulas: ad loca vbi erãt repoſitoria panũ ⁊ lagena aq̄ ⁊ acetũ in alio vaſe ad tollẽdum eſtũ. r ¶ In faciẽ ſuã. Boni cadũt in faciẽ: in q̄ notat̃ humilitas ⁊ diſcretio: q̄ꝛ vidẽt vbi cadũt. Vñ Apocꝭ. vij. c. Et oẽs angeli ſtabant in circũitu throni ⁊ ſeniorũ ⁊ quattuor animaliũ ⁊ ceciderũt i cõſpectu throni i facies ſuas. Et Ezech. ij. a. Et cecidi in terrã meã. ¶ Mali ꝟo cadũt.

Myſtice. Myſtice. a ¶ Erat aũt ⁊c̃ cõſanguineꝰ: chriſtꝰ: de gẽte iudeoꝝ natꝰ ſcđm carnẽ. Deutꝭ. xviij. c. Prophetã vobis ſuſcitabit dñs de fr̃ibꝰ veſtris ⁊c̃. b ¶ Potẽs: q̄ꝛ mũdi p̄ncipẽ debellauit ⁊ totũ orbẽ ſuo ſubdidit impio. Pſ. Dñs fortꝭ

Pſ. 23. ⁊ potẽs dñs potẽs in p̄lio. c ¶ Magnaꝝ opũ: q̄ꝛ celi et terre dñſ ⁊ poſſeſſor ē: In q̄ ſũt oẽſ theſauri ſapie ⁊ ſcie abſcõditi: Colꝭ. ij. a. Qui ē ꝟtus ⁊ ſapia p̄ris. j. Corꝭ. j. d. d ¶ Booz: fortitudo dei. Eſa. ix. b. Et vocabit̃ nomẽ eiꝰ admirabilis

Pſ. 117. cõſiliariꝰ: deꝰ fortꝭ: pater futuri ſeculi. Pſ. Fortitudo mea et laus mea dñs. e ¶ In agrũ: eccliaz ⁊ vbi creſcũt ſemina virtutũ ⁊ merit̃ ſeges glie. Meſſores ſũt p̄dicatores. Spice ſũt aie. Meſſores manipuloſ colligũt: q̄ꝛ magni doctores fructũ magnũ faciũt: ſed ruth: id ē minoribꝰ p̄dicatoribꝰ ſufficit ſpicas colligere: id ē groſſa ⁊ rudi p̄dicatiõe aliq̄s aias ad deum cõuertere. Et ſepe cõtingit q̄ plures cõuertit q̄ taliter p̄dicat q̄̄ q̄ ſubtiliter. Vñ ⁊ ſangar vomere interfecit ſexcẽtos: aioth pollito gladio ſolũ eglon: Judicꝭ. iij. d. et. c. Vel ager ſcriptura: Meſſis ſbtiles ſentẽtie: Meſſores q̄ excutiũt granũ a palea ſũt doctores q̄ diuitẽ habẽtes venã ingenij ⁊ breui tpe multa capiũt. Ruth ſignificat minores q̄ colligũt ſpicas remanẽtes. i. groſſas ſentẽtias q̄s dimittũt magni doctores: de q̄bꝰ cõficiunt polentã vnde reficit̃ noemi: id eſt eccleſia. Et bene dicitur ſpica ſentẽtia ſacre ſcripture: q̄ꝛ in ſpica tria ſũt: Ariſta pungens: palea vilis: granum reficiẽs. Sic in ſentẽtia tria ſunt: ſtudium pungens: littera quaſi vilis: myſterium reficiẽs. Huius agri dominus eſt booz: id eſt chriſtus. Vel ager ē mũdus: meſſis cõſũmatio ſecli ⁊ vl' mors cuiuſlibet iuſti in horreũ celeſte reponendi: meſſores angeli: Mat-

B thei. xiij. e. Spice remanẽteſ fideles: q̄ trãſlatis ceterꝭ ad celũ relinquũt̃ nobis in exemplũ. f ¶ Vbicunq; clemẽtis ⁊c̃. Hec debet eẽ clemẽtia meſſorũ: id ē doctoꝝ ⁊ vt nullum p̄hibeãt colligere ſpicas: id ē q̄ſdã exponere ſententias. Unde Deutꝭ. xxiiij. d. Quando meſſuerꝭ ſegetem in agro tuo ⁊ oblitꝰ manipulũ reliquerꝭ: id eſt quando expoſuerꝭ ſententias ⁊ aliquam inexpoſitam dimiſeris: non reuerteris vt tollas illum: ſed aduenam ⁊ pupillum ⁊ viduam auferre patieris: id eſt nõ prohibebis aliter exponere q̄̄ tu expoſueris. Idẽ dr̃ de oliua ⁊ vinea. Sacra ſcṗtura dr̃ triticũ: q̄ꝛ reficit et cõfortat. Dicit̃ vinũ ⁊ q̄ꝛ letificat ⁊ inebriat. Oleũ dr̃ q̄ꝛ ſanat ⁊ illuminat ⁊ ĩpinguat. De p̄mo dr̃ in Pſ. Panis cor hoīs cõ- Pſ.

firmet. De ſcđo ibidẽ. Et vinũ letificet cor hoīs. Et alibi: Calix meꝰ inebriãs q̄̄ p̄clarus eſt. De tertio ſimꝭ ⁊ ſecũdo Lucꝭ x. f. Samaritanꝰ appropiãs alligauit vulnera eius ⁊ infundens oleũ ⁊ vinũ. Booz p̄cepit meſſoribus ne p̄hibeãt ruth colligere ſpicas remanentes: immo vt de induſtria aliquas dimittant: Et chriſtꝰ p̄cipit doctoribus ne prohibeant ſcholares aliquas expoſitiones ſcripturarũ facere: immo vult chriſtus vt ipſi doctores aliquas relinquãt inexpoſitas ad exercitiũ minorũ. i ¶ Dominus vobiſcũ. Hec verba pacis ⁊ ſalutis familie ſue attulit: in cuius natiuitate cecinerunt angeli: Gloria in excelſis deo: ⁊ in terra pax hominibus bone voluntatꝭ. Luc. 2.

i ¶ Benedicat tibi dominus ⁊c̃. Bene turba clamauit ei: Benedictus qui venit in nomine domini Math. xxj. a. k ¶ Cuius eſt hec puella: Quia chriſtꝰ quelibet de doctoribus qui p̄eeſt minoribus ſacerdotibus quaſi ignorãs de fide gentiũ ſciſcitatur ⁊ vt eũ prouocet ad p̄dicandum. l ¶ De mane: ab initio fidei vſq; ad conſũmationẽ boni operis. m ¶ Stat in agro: perſeuerans in doctrina p̄dicatoris vt in ſinu mentis recondat verba ſalutis: teſtimonia ſcripturarũ ⁊ exempla virtutũ. n ¶ Domũ: antique ſuperſtitionis. o ¶ Audi filia: Ne vadas ⁊c̃. id eſt nõ recedas a ſtatu fidei poſt hereſes vel ſchiſmata. Vel ne vadas ad aliã facultatem ⁊ ſcilicet legũ vel decretorũ. Sed pauci audiũt vocẽ iſtã. Unde Oſee. viij. d. Scribaz eis leges meas multiplices ⁊ que velut aliene computate ſunt. Idem. iij. a. Diligit dñs filios iſrl': ⁊ ipſi reſpiciũt ad deos alienos ⁊ diligunt vinacia vuarũ. Idem. ix. a. Dilexiſti mercedez ſup omnes areas tritici: id eſt lucratiuas ſcientias magis q̄̄ theologiã: que pane triticeo reficit animas ſpiritualiter. p ¶ Iungere puellis: animabus ſanctis: quia cõuictu mores formant̃. Corrumpunt mores bonos colloquia praua. j. Corꝭ. xv. d. q ¶ Ad ſarcinulas: Haurii diuinã ſapientiã de riuis duorũ teſtamentorũ. Ecci. xv. a. Potauit illã aq̄ ſapiẽtie ſalutaris. r ¶ Que cadens in faciẽ.

*

R Mali ſꝫo cadūt retro: in q̃ notat̃ ſupbia ⁊ indiſcretio. Vñ .j. Reg. iiij. c. Heli cecidit de ſella retrorſū. Et Ioh. xviij. b. de illis q̃ venerāt cape dñm d̃r: Abierūt retrorſū ⁊ ceciderūt. a Vñ mihi ⁊c. Ecce hūiliat ſe vt cēturio. Matth. viij. a. Dñe nō ſū dignꝰ ⁊c. vt Heliſabet. Luc. j. e. Et vñ h̃ m̃ ⁊c. vt Abigail. j. Reg. xxv. g.

tis: Ibidē. x. a. m Comede panē. Nota ꝑus dedit booz licentiā bibēdi cū ſuis: hic dat licentiā comedēdi panem: Sic doctor ꝑus debet dare potū ſcripture: id ē lenia ⁊ facilia docere: ⁊ poſtea poteſt miniſtrare cibū ſolidū: id ē altiora ⁊ ſubtiliora: ſicut Apoſtolus fecit. j. Cor. iij. a. Tanq̃ paruulis in chriſto lac potū dedi vobis / non eſcam.

c Viri tui: vel eius.
b Alas: ꝓtectione.
p Polentā: id ē manipulū ſpicarū / q̃ gallice d̃r granea: quā Ioſephꝰ vocat afficā. s
Atq̃ inde. i. ð loco illo vbi comederunt. Vel inde. i. poſt hęc
x Cedens ⁊ excutiēs: Et / ꝑ id eſt. y
Ephi: qð ē decia ps chori. Chorꝰ aūt triginta modios cōtinet: vt dicit̃ Ezech. xlvj. d.
f Rurſūq̃ ait ⁊c. ⁊ ruth: ſupple rñdit. Nolebat mētē eiꝰ tenerā a religiōe euelli. C

Myſtice. * r Cadens in faciem. Gratias refert eccleſia gentiū ſaluatori / qui eam reſpicere dignatus eſt.
b Peregrinā mulierē. Prouer. vlti. b. Procul ⁊ de vltimis finibus ꝓcium eius.
d Reliqueris parentes. Gratū habet ꝙ mortuo viro: id ē diabolo ⁊ mūdo cū concupiſcētia eiꝰ: carnalia reliquerit deſideria: ſā ctoꝝ collegio ſit ſociata / q̃s ꝑus ignorauit.
e Veneris ad po. Matth. viij. b. Nō inueni tantā fidē i iſrael.
e Quē antea ⁊c.
Pſ. 17. Pſ. Populꝰ quē nō cognoui ſeruiuit mihi.
f Pro ope tuo: ⁊

ſuam: et adorans ſup terrā
a dixit ad eū: Vndē mihi hoc
vt inuenirē gratiā ante oculos tuoſ: et noſſe me digna
b reris pēgrinā mulierē? Cui
ille reſpondit: Nūciata ſunt
mihi omnia quę feceris ſo
c crui tuę poſt mortē viri tui:
d ⁊ ꝙ rēliqueris parētes tuoſ:
e ⁊ terrā in qua nata es / ⁊ vē
e neris ad populuꝫ quē āntea
neſciebas. Reddat tibi dñs
f g ꝓ opē tuo / ⁊ plenā mērcedē
recipias a dño deo iſrael ad
quē veniſti: ⁊ ſub cuius ꝯfu
h giſti ālas. Quę ait: Inueni
gratiā apud ocl̃os tuos dñe
i mi: q̃ ꝯſolatus es me: ⁊ lōcu
tus ad cor ancillę tuę: quę
k nōn ſū ſimilis vniꝰ puellarū
tuaꝝ. Dixitq̃ ad eam booz:
l Dñ hōra veſcēdi fuerit / vē
m ni huc ⁊ cōmede panē: et in
n tinge buccellā tuaꝫ in āceto.
o Sēdit itaq̃ ad meſſorū latꝰ
p ⁊ ꝯgeſſit pōlentā ſibi: come
q r ditq̃ ⁊ ſaturāta eſt: ⁊ tūlit re
s liquias. Atq̃ inde ſurrēxit
vt ſpicas ex more colligeret.
Pręcepit aūt booz puerl̃ ſu
is / dicēs: Etiā ſi vōbiſcū me
tere voluerit ne ꝓhibeatl̃ eā:
t ⁊ de vēſtris q̃ꝫ manipulis ꝓ

ijcite de induſtria: ⁊ remanere permittite vt abſq̃ rubore
v colligat: ⁊ colligenteꝫ nēmo
corripiat. Collegit ergo in agro
vſq̃ ad veſpā: Et q̃ college
x rat virga cēdēs ⁊ excutiens:
y īuenit hordei q̃ſi ēphi mēſu
z a rā: id ē tres mōdios. Quos
pōrtās reuerſa eſt in ciuitatem ⁊ oſtēdit ſocrui ſuę. In
b ſup ꝓtulit et dēdit ei de reliquijs cibi ſui / q̃ ſaturata fuerat. Dixitq̃ ei ſocrꝰ ſua: Vbi
hodie collegiſti: ⁊ vbi feciſti
opꝰ? Sit benedictꝰ q̃ miſertus ē tui. Indicauitq̃ ei apð
quē eſſet opata: et nomen dixit viri ꝙ booz vocaret̃. Cui
c rñdit noemi: Benēdictꝰ ſit
a dño: qm̃ eandē gratiā quā
d e ꝑbuerat viuis / ſuauit ⁊ mōr
f g tuis. Rūrſūq̃ ait: Prōpinquꝰ nr̃ eſt hō. Et ruth: Hoc
q̃ꝫ inquit / ꝑcepit mihi vt tā
diu meſſorībꝰ eiꝰ iūgerer / donec oēs ſegetes meterentur.
Cui dixit ſocrꝰ: Meliꝰ ē filia
mi vt cū puellis eiꝰ exeas ad
h metenduꝫ: ne in aliēno agro
q̃ſpiaꝫ reſiſtat tibi. Iūcta eſt
itaq̃ puell̃ booz / ⁊ tā diu cū
i k eis meſſuit / dōnec ⁊ hōrdea
l ⁊ triticūꝫ i horreis ꝯderent̃.

in chriſto lac potū dedi vobis / non eſcam.
n In aceto: lege / q̃ diu ꝑſeuerās: traditionibꝰ phariſeoꝝ corrupta / natiuū ſaporē ꝑdidit: in qua buccellā eccleſia: id eſt myſteriuꝫ incarnatiōis chriſti diſcit a veteri teſtamento: ⁊ ideo firmius credit: quia ante longe ꝓfiguratum cognoſcit. B
o Sedit itaq̃ ⁊c. quia eccleſia gentilis ſanctis pędicatoribuſ ſe per fideꝫ coniungit.
q Saturata: quia diuinę legis ſciētia mētem deuotam reficit.
r Et tulit reliquias: quia verba ſingula audita retinēs / ſubtili diſcretione ruminauit. s Surrexit: vt maiora perciperet: inſtanter meditando laborauit. t De veſtris q̃ꝫ manipul.
Nota patriſfamilias humilitateꝫ: qui nō ſolū ſpicas ſentētiaꝝ colligi ꝑmittit: ſed ⁊ manipulos ſciētię impertit.
v Nemo corripiat: quia gentilis populi infirmitatem non deſpicit / nec priſtinos errores improperat: ſed ſtudij ſagacitate ad ędificationē perducit.
x Virga excutiens: quia ſancta eccleſia virga diſcretionis ſpiritualem ſenſum elicit de littera legis.

fide ſcilicet. Ioh. vj. d. Hoc ē opus dei vt credatis in eū quē miſit ille. g Mercedē recipias: gloriā ęternā. Ioh. xvj. e. Petite ⁊ accipietiſ vt gaudiū veſtrū ſit plenū. h Alas.
Pſ. 56. Duo teſtamēta / q̃bus deꝰ ꝓtegit fugiētes ad ſe. Pſ. In vmbra alarū tuarū ſperabo. Matth. xxiij. d. Hieruſalē hieruſalē q̃tiens volui ꝯgregare filios tuos quēadmodū gallina congregat pullos ſuos ſub alis. i Locutꝰ es ad cor ancillę: ꝯſolādo. Nota ꝑus dixerat booz ad ruth: Reliq̃ſti parentes tuos: ⁊ poſtea locutꝰ eſt ad cor eiꝰ / ꝯſolās eā: qr ꝑus ducit deꝰ aiam de ſtatu peccati / ⁊ poſtea loquit̃ ad cor eiꝰ: qm̃ affectum igne ſui amoris inflāmat / ⁊ intellectū luce ſuę veritatl̃ illuminat. Vñ Oſee. ij. c. Ducā eā in ſolitudinē / ⁊ loquar ad cor eiꝰ. k Nō ſū ſimilis ⁊c. Ecce humilitas ecclię de gentibꝰ: q̃ ſe non audet ęq̃parare ecclię ꝑmitiuę: ꝯfitens ſe imparē tantę gratię. Vñ Matth. xv. c. Nā ⁊ catelli edūt de micis q̃ cadūt de menſa dñoꝝ ſuoꝝ. Et. viij. a. Dñe / nō ſū dignus vt intres ſub tectū meū / ſed tm̃ dic ṽbo ⁊ ſanabit̃ puer meus. l Dñ hora ⁊c. Quę fuit qñ dixit apoſtolis: Ite docete oēs gētes: Matth vlti. d. Quibꝰ ꝑus dixerat: In viā gentiū ne abieritis.

z Tres modios: fidē trinitatis: quę in vna diuinitatis ſubſtantia ꝑdicat tres ꝑſonas. a Quos portans ⁊c. quia fidē ſuā matri eccleſię oſtendit. Vel eccleſia / fidē ſynagogę dicit vel gratiaꝫ quā ſponſi ſui munere pcępit / vt ꝓuocet eā ad credendū. b Dedit ei reliquias. Eructauit cor meū verbū bonū: ſcꝫ de plenitudine cordis / cibū ꝑdicatiōis. Pſ. 44. c Benedictꝰ ⁊c. quoniā eandē. Pędicāte ſynagoga: ecclia gentiū bonitatē ⁊ potentiaꝫ dñi cognoſcit ⁊ fortitudinē ꝓtectiōis. d Viuis: iudęis fruētibꝰ eiꝰ bñficijs. e Mortuis: gētilibus qui in peccatis ſepulti erant. g Propinquꝰ noſter ē: Synagogę ſm carnē: ecclię ſm ſpiritū. h In alieno agro: hereticoꝝ vel ſchiſmaticoꝝ doctrina / vbi rixę ⁊ ꝯtētiōes. k Hordeū: leg̃ lr̃a: q̃ iudęis q̃ſi iumētis ad paſtū data. l Triticū: gr̃a noui teſtamenti rōnalibꝰ ad refectionē: in q̃ offert̃ caro ⁊ ſanguis chriſti. Ioh xij. d. Niſi granū frumenti cadēs in terrā mortuū fuerit / ipſū ſolum manet. i Donec: hoc eſt tam diu adhęret doctoribus / donec veteris ac noui teſtamenti noticiaꝫ in cellaria cordis reconderet / vnde victum animę haberet.

P Oſtꝙ aūt ⁊c̄. g Donec eſū. Expo. Ca. III.
Mos erat in iſrael ꝙ dn̄s aree grande conuiuiū faciebat pueris ⁊ meſſoribus ſuis in ventilatione aree ⁊ dormiebat in area/abſtinens ab amplexibus mulierū nocte illa. Idipm̄ in tonſione ouiū: ⁊ poſt vindemiā/ vt dicūt quidā/ ſed tamen hic nō legitur. m Iuxta archoniū. Archoniū ē aceruus gelimaruz: in imo latus/ī ſūmo acutus. t Poſteriore. Prior miſericordia fuit ꝙ ſecuta ē noemi: ſequēs ꝙ vult ſemen viro ſuo mortuo ſuſcitari. Argumentū ꝙ maior ē miſericordia q̄ fit cuz mortuis ꝙ que fit cū viuis: quia viui aliquo modo poſſūt ſe iuuare: mortui non poſſunt. y Nec abnuo: id eſt cōcedo vel recognoſco. a Viuit dn̄s: Modꝰ ē iuramenti. c Cognoſcerent: ne poſſet aliquid ſiniſtrū iudicari. e Expande inquit palliū ⁊c̄. Hoc fecit vt videretur venire de agro vbi meſſuerat.

B

Myſtice. Myſtice. a Que ram tibi ⁊c̄. Cōſulit pmitiua eccleſia eccleſie de gentibꝰ quō veniat ad conſortiū chriſti. b Arean: ſynagogam/ in qua legis hordeū conditū eſt vētilat chriſtus: p̄dicans euangelium in iudea/ ⁊ ſciens ſingulorꝫ erga ſe volūtates ⁊ cōſilia. Ioh. ij. d. Ieſus autē nō credebat ſemetipſū eis eo ꝙ ipſe noſſet omnes/ ⁊ nō erat opus vt qs teſtimoniuꝫ phiberet de homīe. c La uare: aqua baptiſmi/ vel penitentie lachrymis. d Vngere: chriſmate/ vel ſpiritusſancti vnctione.

P Oſtꝗ̄ aūt Ca. III.
reuerſa ē ad ſocrū ſuā:
audiuit ab ea: Filia mi
a quērā tibi reqē/ ⁊ puidebo vt
bn̄ ſit tibi. Booz iſte cꝰ puel
lis i agro iūcta es/ ppinquꝰ
b nr̄ eſt: ⁊ i hac nocte areā hor
c dei ventilat. Lauare igitur ⁊
d e vngēre: ⁊ induere cultiōribꝰ
veſtimētis/ ac deſcēde in are
f am. Nō te videat hō donec
g ēſū potūꝗ finierit. Qn̄ autē
h ierit ad dormiendū: nota lo
cum in quo dormiat: veniēs
i ꝗ ⁊ diſcoopies palliū q̄ opi
tur a pte pedū: ⁊ proijcies te
k ⁊ ibi iacebis. Ipſe autē dicet
tibi q̄d agere debeas. Que
rn̄dit: Quicq̄d p̄cepiſ faciā.
l Deſcenditꝗ in areā: et fecit
oia q̄ ſibi ipauerat ſocrꝰ ſua.
Cūꝗ cōmediſſet booz ⁊ bibiſ
ſet: ⁊ factus eſſet hilarior: iſ
m ſetꝗ ad dormiēdū iuxta ar
chonium manipulorū: venit
abſcōdite: ⁊ diſcoopto a pe
dibus eiꝰ pallio / ſe proiecit.
Et ecce nocte iam media ex
pauit homo/ et conturbatus
n o eſt: viditꝗ mulierē iacentem
p ad pedeſ ſuoſ: ⁊ ait illi: Que
es? Illaꝗ reſpōdit: Ego ſū
q Ruth ancilla tua. Expande
palliū tuū ſup famulaꝫ tuā:
quia propinquꝰ es. Et ille:
r Bn̄dictā es inq̄t a dn̄o filia
s t ⁊ priorē miſcdiam poſterio
v re ſupaſti: q2 nō es ſecuta iu
uenes paupes ſiue diuites.
Noli ḡ metuere: ſz q̄cq̄d dixe
x y ris mihi faciā tibi. Scit enim
ois ppl̄s q̄ hītat itra portas
vrbis mee/ mulierē te eē vtu
y tis: Nec abnuo me ppiquū: ſz
z eſt aliꝰ me ppinq̄or. Quieſce
hac nocte: ⁊ facto mane: ſi te
voluerit ppinq̄tatis iure reti
nere/ bn̄ res acta ē: ſin aūt il
le noluerit: ego te abſꝗ vlla
a dubitatione ſuſcipiam: viuit
dn̄s: Dormi vſꝗ mane. Dor
miuit itaꝗ ad pedes eiꝰ vſꝗ
b ad noctiſ abſceſſum. Surre
c xit itaꝗ anꝗ̄ homines ſe cō
gnoſcerēt mutuo: ⁊ dixit bo
d oz: Caue ne q̄ſ nouerit ꝙ huc
e veneris. Et rurſū: Expāde in
q̄t palliolū tuū q̄ opiris/ ⁊ te
f ne vtrāꝗ manu. Qua extēdē
g te ⁊ tenēte: menſꝰ ē ſex modioſ
h hordei/ ⁊ poſuit ſup eā. Que
portās igreſſa ē ciuitatē/ ⁊ ve
nit ad ſocrū ſuā. Que dixit ei
i Quid egiſti filia? Narrauit
ꝗ ei oia q̄ ſibi feciſſet hō: Et
ait: Ecce ſex modios hordei
dedit mihi: et ait: Nolo va
cuā te reuerti ad ſocrū tuam.
Dixitꝗ noemi: Expecta filia
donec videamꝰ quē res exi
k tū hēat: neꝗ enī ceſſabit hō:
niſi cōpleuerit qd̄ locutꝰ eſt.

e Cultioribus veſtimētis: ornatu virtutū. f Non te videat: q2 fides eccl̄ie gentiū nō an̄ apparuit ꝗ̄ chriſtus incarnatiōis myſteriū ipleuit: ſed poſt cenā cū diſcipulis ⁊ paſſionē ⁊ reſurrectionē/ acceſſit. g Eſū potūꝗ: cū diſcipulis. Heb. ij. d. Pueri cōmunicauerūt carni ⁊ ſanguini: ⁊ ipſe ſimiliter pticipauit eiſdē. h Ad dormiendū: id ē moriēdū p nobis: p qd̄ oīa acq̄ſiuit. Ioh. xij. e. Si exaltatꝰ fuero a terra/ oia traham ad meipm̄. i Diſcoopies ⁊c̄. Quaſi agnoſce chriſtū p te paſſū/ ⁊ diſcute litterā veteriſ teſtamenti in qua latet incarnatiōis ⁊ paſſiōis ſacramentū: ⁊ ſic ad auxiliū eiꝰ confuge/ vt cū ipſo pmaneas oīi tpe. k Ipſe autē dicet tibi: q2 neceſſe ē vt ab ipſo ſaluatiōis tue ordinē diſcas: q2 mūdo tenebris errorū inuoluto/ eccl̄ie celerē fidē oñdit nobiſ imitandā. Si aūt ad ſynagogā verba noemi retuleris/ inuenies in lege ⁊ pphetis ꝙ poſt paſſionē ventura ſit ad fidem eccleſia gentiū. l Fecit omnia. Glo. Obedientia eccleſie/ deſiderij ſui meret effectū. Matth. xv. c. O mulier/ magna ē fides tua: fiat tibi ſicut petiſti. m Archoniū: Teſtimonia ſcripturarū. Matth. xxvj. b. Filius hominis vadit ſicut ſcriptum eſt de illo. Vel turme fideliū quas ab inferis liberauit. n Mulierē: eccleſiam. o Iacentem: incarnatiōis myſteriū humiliter venerantē. p Que es. Confeſſionē eccleſie expetit. q Expande palliū: Protectionē ⁊ gratiā chriſti an̄ omia deſiderat. r Benedicta es: quia plenam habes fidē: ſm̄ illud Matth. xv. c. O mulier/ magna eſt fides tua ⁊c̄. benedictionē ⁊ gratiam ⁊ virtutem meruiſti. s Priorē miſericordiam: qua tibi cōſulens/ idolatrias reliquiſti. t Poſteriore ſupaſti: quia poſtꝗ̄ ad chriſtū veniſti: conſtanter in fide perſeueraſti. v Iuuenes: hereticos vel ſchiſmaticos: qui non habent maturitatē cōſilij: quia ſemper inſtabiles ⁊ incerti. x Faciam tibi. Luc. xj. b. Petite ⁊ accipietis: q̄rite ⁊ inuenietis. Glo. Quicq̄d fideſ recepe

C

rit/ chriſti benignitas cōcedit. y Scit enī ⁊c̄. quia fidelibus firmiter perſuaſū ē ꝙ eccleſia virtutibꝰ plena ſit: De q̄ Prouer. vlt. b. Mulierē fortē quis inueniet? z Alius me propinquior. Iohannes baptiſta q̄ chriſtus putabat: ſed ſponſi nomen nō vſurpauit: chriſto reſeruāſ. Ioh. iij. d. Qui habet ſponſā/ ſponſus eſt. Hic propinquior/ quia por natꝰ in mūdo. Vel ppinq̄or ſynagoge decalogus ꝗ̄ euāgeliū q̄ illi ppl̄o ſpecialr̄ datꝰ ē/ ⁊ tpe prior. b Vſꝗ ad no. Donec recedāt tenebre īfidelitatiſ. c Anteꝗ̄ ho. q2 an̄ꝗ̄ iudei doctrina legiſ imbuti/ nature ſue iura cognoſcerēt: eccl̄ia gētiū excuſſo inertie ſōno: diluculo naſcētiſ fidei ſurgēs: ad chriſti gratiā pperauit. d Caue: ne q̄ras laudē hoīm de tua cōuerſatiōe. Matth. vj. a. Cū facis elemoſynā/ neſciat ſiniſtra tua qd̄ faciat dextera tua. e Expande pal. id ē dilata fidē tuā. f Vtraꝗ manu. Ope exerce qd̄ pcepiſti corde. g Sex modios: q2 iuxta capacitatē intellectꝰ dat pfecte opationis modꝰ/ vt intꝰ ⁊ foris ditet diuino munere. Senarꝰ enī numerus hoc ſignificare pōt: ꝙ dn̄s ſexta etate hordeū legiſ ſpūalr̄ intellectū cōceſſit eccl̄ie gentiuꝫ. h Que portans: dicata chriſti benedictiōe/ ⁊ virtutū ornata fructibus. i Narrauit q2 ei oia: magnalia dei vt eccleſiā pmitiuā puocet ad laudē: ſynagogā ad cōuerſionē/ q̄ eſt ſocietas eius. k Neꝗ enim ceſſabit ⁊c̄. q2 chriſtus ad effectū pduxit pphetiā de ſua incarnatiōe. Vel nō ceſſabit iplere qd̄ pmiſit/ q̄ ait: Qui crediderit ⁊ baptiçatꝰ fuerit/ ſalꝰ erit: Mar. vlti. d.

B

Expoſitio Ca. IIII.

Aſcẽdit ergo booç ⁊c̃. vbi fiebãt iudicia/ ⁊ cauſe vẽtilabant̃. Ibi em̃ iubent̃ ſedere iudices Deut. xvj. d. vt ab omib⁹ īuenirent̃ (Cõtra eos qui hodie ſe occultant) ⁊ iudiciũ patens darent. f Patris noſtri. Pat̃ dicebat̃ elimelech: quia maior natu.

A g Eme et poſſide. Sʒ quõ poterat emere: nõne dictũ ẽ ꝙ eodem ꝙ noemi vẽdidit agꝛ? Sol. Noemi vendidit agrũ in receſſu ſuo tali pacto vt rediẽs recuparet: vel pacto ꝙ a ꝓpinquiori poſſit redimi: que lex adhuc tenetur in francia. Uel expone vendidit: id ẽ vẽditioni expoſuit.

h Suſcites nomẽ ꝓpinqui: ſm legem Deut. xxv. b. i Cedo iuri. Argumentũ ꝙ ſm leges qui ꝓpinquior eſt in ꝯſanguinitate: ꝑor eſt in hereditate. Sed iſte volebat hereditatẽ: nõ aũt ſuſcitare ſemẽ. k Neqꝫ enim ⁊c̃. Hic dic̃ ꝙ p̃mus filius dicebat̃ fili⁹ defuncti. l Soluebat hõ calcia. ſ. Joſeph⁹ dicit ꝙ booç dixit mulieri vt illi⁹ calciamẽtũ ſolueret ⁊ ſpueret in faciẽ eius ſm le-

B gem. Unde notandũ ꝙ quãdoqꝫ iſe repudians ſoluebat ſibi ipſi calciamentũ; quãdoqꝫ mlier repudiata ſoluebat illi: quãdoqꝫ vir q̃ ducebat eã. Et hoc in diuerſis caſib⁹: Verbi gratia: quã repudiãs ſpõte ſua cedebat iuri ſuo / non interpellatus ſuper hoc/ diſcalciabat ſeipſum/ vt hic. Quando vero mulier interpellabat eũ corã iudicib⁹: ipa diſcalciabat eũ/ ⁊ ſpuebat in faciẽ ei⁹ vt dr̃ Deut. xxv. c. Quñ vero vir q̃ ducebat repudiatã interpellabat eũ q̃ debebat eã habere iure ꝓpinq̃tatis: tũc iſe diſcalciabat repudiantem: ſm qd̃ dicit iohãnes baptiſta Joh. j. d. Cui⁹ nõ ſũ dignus vt ſoluã eius corrigiã calciamẽti. Sed ſm hoc videt̃ ꝙ booç debuit eũ diſcalciare: qꝛ iſe īterpellauit eũ. Solutio. Booç nõ interpellauit eũ ſuꝑ ꝯtractu matrimonij: ſʒ tm̃ dixit ꝙ ſi vellet emere agrũ duceret ruth/ nõ exp̃mẽs ꝙ iſe vellet eã ducere: qd̃ ſi exp̃ſſiſſet/ debuiſſet eũ diſcalciaſſe. Sed quocũqꝫ modo fieret/ opprobriũ erat diſcalciato: ⁊ domus ei⁹ vocabat̃ dom⁹ diſcalciati Deut. xxv. c. o Sicut rachel: amabilẽ ⁊ fecundã. q Domũ iſrael: id ẽ iacob. r Ut ſit: ſcʒ ipa ruth. s In ephrata: id eſt bethleem.

Quẽ thamar.

Myſtice. a Aſcẽdit ꝗ booç. i. chriſt⁹: ad portã: qꝛ i virginis aluo in q̃ apparuit carnẽ ſũpſit: De q̃ porta Ezech. xliiij. a. Porta hec clauſa erit ⁊ nõ apiet̃/ ⁊ vir nõ trãſeat ꝑ eã: quĩ dñs deus iſrael ingreſſus eſt ꝑ eã. b Cũqꝫ vidiſſet ⁊c̃. Declina: qꝛ xp̃s legẽ iudeis traditã ad diſpẽſatiõis ſue myſteriũ teſtificãdũ inclinauit. Uel vidit ꝓpinquũ p̃terire: cũ p̃curſoꝛ ſui aduẽtũ more hũane vite ꝓperare ꝯſpexit/ ⁊ ad ꝑdicatiõis officiũ miſericordit̃ ꝯuertit. c Uocãs: ꝑ gabrielẽ nomẽ ei⁹ iohãnes: Luc. j. a. d Decẽ viros: p̃res veterꝭ teſtamẽti: q̃ decalogũ ſeruãtes/ chriſti icarnationẽ i lege ꝓſignatã cognouerũt. e Partẽ agri. Glo. Cõueniẽs legiſp̃itos/ ptẽ agri noemi ad emẽdũ obtulit: cũ ptẽ pleb ꝗ apparẽte iã gr̃a remãſerat ad ſaluãdũ: magr̃is ſynagoge oſtẽdit: vt infirmitatẽ ſuam cognoſcerẽt: ⁊ qd̃ ipi neq̃rẽt/ vero medico faciendũ cõmitterẽt. Uñ leproſiſ dicit̃: Ite oñdite vos ſacerdotib⁹: ⁊ dũ irẽt mundati ſũt: Luc. xvij. d. h Ut ſuſcites ⁊c̃. Significat nõ aliã poſſeſſionẽ plebis ꝙ copulationẽ eccl̃ie i ꝯiugiũ chriſti q̃ ſuſcitauit antiquũ nomẽ filij dei qd̃ i initio habuerũt ſancti. Geñ. vj. a. Uidẽtes filij dei filias hoĩm ⁊c̃. Et Lucas. iij. g. dicit adã filiũ dei/ quẽ xp̃s i eccl̃ia gẽtiũ ꝑ grãʒ ſuſcitauit. Joh. j. a. Dedit eis p̃tãtẽ filios dei fieri ⁊c̃. Hoc nomẽ in natiõibus/ legis decalogus ſuſcitare nõ potuit. Si autẽ hoc nomẽ ad iohãnẽ baptiſtã retulerꝭ cedit iuri ꝓpinq̃tatꝭ: ⁊ dicit Joh. j. d. Ego baptiço in aqua/ medi⁹ aũt veſtrũ ſtetit quẽ vos neſcitꝭ: cuius nõ ſũ digꝰ vt ſoluã ei⁹ corrigiam calciamẽti. Et. iij. d. Nõ ſum ego xp̃s: ſʒ qꝛ miſſus ſũ añ eũ. Cedit qʒ lex euãgelio: Lex em̃ ſubītrauit vt abũdaret delictum: Ubi aũt abũdauit delictũ/ ſuperabũdauit et grã: Ro. v. d. Reprobatio quidẽ fit p̃cedẽtis mãdati ꝓpter infirmitatẽ eius: introductio vero melioris ſpei ꝑ quã p̃rimam⁹ ad deũ/ fit ꝑ ieſũ chriſtũ Heb. vij. c. l Soluebat hõ cal. Calciamentũ myſterioꝝ eſt velamentũ: qd̃ lex chriſto dedit: qꝛ ſacramẽta ꝑ magiſtros ꝑp̃li manifeſtare nõ potuit/ ſed xp̃o faciendũ reſeruauit. Johãnes ꝗ nõ ſibi ſed chriſto calciamentũ vendicauit: qꝛ ſoli xp̃o ſponſã cõpetere intellexit. Joh. iij. d. Qui hʒ ſpõſã/ ſpõſ⁹ eſt. m Teſtes vos ⁊c̃. Chriſt⁹ ex vtroqꝫ ꝑp̃lo vl' teſtamẽto teſtes hʒ ſufficiẽtes ꝙ ꝑp̃ls gentiũ quẽ decalog⁹ iã finit⁹ ſpũaliter fecũdare nõ potuit: iſe ſemine verbi fecũdauit/ oĩa poſſidẽs q̃ p̃ores et poſteriores habuerũt ſacti. n Et maiores natu ⁊c̃. Jſidor⁹. Bñdictio decẽ maioꝝ natu oñdit in noĩe ieſu oẽs gẽtes eẽ bñdicẽdas. Jota em̃ apud grecoſ decẽ ſignificat: q̃ in noĩe ieſu p̃ma littera eſt. o Rachel: ſpecies interne cõtẽplatiõis/ habẽs certã intelligentiã ṽitatis. Quã qꝛ pulchra ẽ ſpecie: amat oĩs pie ſtudioſus: Et ꝓpter hãc ſeruit laban: id ẽ grẽ dei ꝑ quã dealbamur. Eſa. j. c. Si fuerint pctã veſtra vt coccinũ/ quaſi nix dealbabunt̃. p Liam. Lia actio hui⁹ vite in q̃ viuim⁹: laborioſa ex fide/ ⁊ incerta q̃ exitu ad vtilitatẽ coꝝ ꝑueniat q̃bus ꝯſulere volum⁹. Hanc ꝓſpitatꝭ fecũditatẽ imp̃catur p̃mitiua eccleſia eccleſie gentium.

Ca. IIII.

a Aſcẽdit ergo booç ad portã ⁊ ſedit ibi. Cũqꝫ vidiſſet ꝓpinquũ p̃terire/ de quo p̃us ſermo habitus eſt: dixit ad eum: b Declina paulisꝑ ⁊ ſede hic/ c vocãs cũ nomine ſuo. Qui diuertit ⁊ ſedit. Tollens aũt booç d decem viros de ſenioꝛib⁹ ciuitatis/ dixit ad eos: Sedete hic. Quibus reſidentibus e locut⁹ ẽ ad ꝓpinquũ: Partem f agri patris noſtri elimelech vẽdidit noemi/ q̃ reuerſa eſt de regione moabitide/ qd̃ audiri te volui/ ⁊ tibi dicere corã cunctis ſedẽtibus et maioꝛibus natu de populo meo. Si vis poſſidere iure g ꝓpinquitatꝭ ẽme ⁊ poſſide. Sin aũt diſplicet tibi hoc ipſũ/ indica mihi/ vt ſciã q̃d facere debeã. Nullus em̃ ẽ ꝓpinquus/ excepto te qui p̃or es: ⁊ me qui ſecũdus ſũ. At ille reſpõdit/ Ego agrũ emã. Cui dixit booç: Quãdo emeris agrũ de manu mulieris: ruth quoqꝫ moabitidẽ que vxoꝛ defuncti fuit debes ac- h cipere/ vt ſuſcites nomen ꝓpinqui tui in hereditate ſua. i Qui reſpõdit: Cedo iuri ꝓ- k pinquitatis. Neqꝫ enim poſteritatẽ familie mee delere debeo. Tu meo vtere p̃uilegio quo me libenter carere ꝓfiteoꝛ. Hic aũt erat mos antiquitus in iſrael int̃ ꝓpinq̃s: vt ſiquãdo alter alteri ſuo iuri cedebat/ vt eſſet firma con- l ceſſio: ſoluebat homo calciamentũ ſuum/ ⁊ dabat ꝓpinquo ſuo. Hoc teſtimoniũ ceſſionis in iſrael. Dixit ergo ꝓpinquo ſuo booç: Tolle calciamentũ. Qd̃ ſtatim ſoluit de pede ſuo. At ille maioꝛibus natu et vniuerſo popu- m lo: Teſtes vos inquit eſtis hodie ꝙ poſſederim oĩa q̃ fuerunt elimelech ⁊ chelion et maalon tradente noemi / et ruth moabitidẽ vxoꝛẽ maalon in coniugiũ ſumpſerim: vt ſuſcitẽ nomen defuncti in hereditate ſua/ ne vocabulũ eius de familia ſua ac fratribus ⁊ populo deleat̃: Uos inqꝫ hui⁹ rei teſtes eſtis. Reſpõdit oĩs pp̃ls q̃ erat ī por- n ta et maiores natu: Nos teſtes ſum⁹. Faciat dñs hanc mulierẽ q̃ īgredit̃ domũ tuã o p ſicut rachel ⁊ liã q̃ edificauerũt q r domũ iſrl'/ vt ſit exẽplũ ṽtutꝭ s in ephrata/ et habeat celebre C

nomē ī bethleem: Fiatq̄ʒ do/
a mus tua ſicut dom⁹ phāres
b quē thāmar pepit iudę: d̄ ſe/
mine qd̄ tibi dederit dn̄s ex
hac puella. Tulit itaq̄ʒ booç
ruth: ⁊ accepit vxorē: igreſſuſ
q̄ʒ ē ad eā: et dedit illi dn̄s vt
c ꝯcipēt ⁊ ꝑeret filiū. Dixērūt
e q̄ʒ mulieres ad noemi: Bēne
dict⁹ dn̄s q̄ nō ē paſſ⁹ vt deſi/
f ceret ſucceſſoꝛ fāmilię tuę: et
g vōcaret nomē ei⁹ in iſrł: ⁊ ha
h beas q̄ ꝯſolet aiaʒ tuā ⁊ enū/
i triat ſenectuteʒ. De nūru eīn
tua nat⁹ ē q̄ te diliget/ et mlto
k tibi melioꝛ eſt q̄ʒ ſi ſēptē habe
res filioſ. Suſceptūq̄ʒ noemi
l puer̄ poſuit ī ſinu ſuo/ ⁊ nūtri
cis ac gerulę officio fūgebat.
m Vicinę āūt mulieres ꝯgratu
lātes ei ⁊ dicētes: nat⁹ ē filius
n noemi: vōcauerūt nomē eius
o obed. Hic eſt pr̄ iſāi pr̄is da/
p uid. Hē ſūt generatiōes pha
res. Phares genuit eſrom.
Eſrō genuit arā. Arā genuit
aminadab. Aminadab genu
it naaſon. Naaſon genuit ſal
mon. Salmon genuit booç.
Booç genuit obed. Obed
gēuit iſai. Iſai genuit dauid
regem.

Explicit liber ruth.

g b Quē thamar pepit: Geñ. xxxviij. g. d Dixerūtq̄ʒ mu. poſt ꝑtū ruth. f Familię tuę: Et ſupple voluit vt g Vocaret ⁊c. h Et enutriat ſenectutē. i. ſeruiat tibi ī ſenectute: vñ ⁊ vocat⁹ ē obeth: qd̄ īterꝑtat ſeruiēs. De q̄ Chryſoſtom⁹ ſup Matth. j. d. Obed interꝑtat ſubdit⁹. Nūc aūt q̄ diuitias eligūt ⁊ ñ mores: pulchritudinē ⁊ ñ fidē: ⁊ qd̄ in meretricibus q̄ri ſolet: h in cōiugib⁹ optāt: ꝓptea generāt filios nō ſb̄ditos vel ſibi vel deo: ſʒ ꝯtumaces: vt non ſint fructꝰ iuſtę ꝯiūctiōis ſed pena irreligioſitatis.

B

k Q̄ ſi ſeptē habe res fi. nō ſubditos: q̄ꝛ eo q̄ ei⁹ matrē videbāt ſubditā: credebāt filiū foꝛe ſubditū.

Myſtice. ⁂ a Phares: gētiliſ ꝑpli typū tenet: q̄ꝛ iudaicū q̄ ꝑoꝛ ad legis opa manū miſit: ⁊ poſtea ꝓphetar̄ ⁊ chꝛiſti cruoꝛe pollut⁹ retraxit Geñ. xxxviij. g. naſcendo ꝑuenit: Et ſic facti ſunt nouiſſimi ꝑmi ⁊c. Matth. xx b. b Thamar: cōmutans vł amaritudo īterꝑtat eccłia ē gētiū: q̄ et nomē mutauit ⁊ habitū. Quę eīn ī idolatria fęda fuit ⁊ amara/ ī ꝑnitentia fit dulcis ⁊ pulchꝛa. c Vt ꝯcipet ⁊c. q̄ꝛ eccłia chꝛiſto iūcta ſpūalē ſobolē generat. Vñ. j. Regł. ij. a. Donec ſterilis peperit plurimos/ ⁊ q̄ multos habebat filios īfirmata ē. e Bñdictus dn̄s q̄ non ē p. ⁊c. Sꝑ eccleſia ſpūſſācti gr̄a fecūdat: ⁊ aliȷs ad lucē ꝑpetuā decedētib⁹ aliȷ ſuccedūt: vt chꝛiſtianū nomē maneat ī ęternū: ⁊ mat ſācta de noua ꝓgenie ī ſenectute ſua ꝯſolet. Decedētib⁹ q̄ʒ pr̄iarchis ⁊ ꝓphetł/ ſucceſſerūt apłi ⁊ euāgeliſtę.

Ps̄. 44. Ps̄. Pro pr̄ib⁹ tuis nati ſūt tibi filij. i De nūru. Nur⁹ ſynagogę/ eccłia ē: q̄ nupſit chꝛiſto de ſynagoga nato. l Nutricł ⁊c. Quē ꝑ legē gignere nō potuit: ꝑ ꝓphetię myſteriū ſuſceptū ſb̄ velamīe figurar̄ poꝛtabat occultū: ⁊ nutricis fūgebat officio: q̄ꝛ matrł carebat ꝑuilegio. m Vicinę āūt mu. Celoꝝ virtutes de fęcūditate eccleſię gaudētes. n Vocauerūtq̄ʒ nomē ei⁹ obed. i. ſeruiēs: quē ſupno regi ſecū ſeruire deſiderāt. o Pater iſai. Spūalis ꝓſapia texit: Obed ſeruiēs: Iſai ſacrificiū vel īcenſū: Dauid manu foꝛtis vł deſiderabilis: Qui eīn ſtrenue deo ſeruit: illi gratū ⁊ ſuaue offert incenſū/ ſcʒ opa v̄tutū ⁊ oꝛōnis ſtudiū: ⁊ ſic fide roboꝛatus/ deuotiōe deſiderabilis ē vt deo placeat. p He ſūt ge. Nota q̄ decē generatiōes ſūt filij iudę vſq̄ʒ ad dauid: q̄ꝛ tot⁹ legł intētio ad chꝛiſtū tēdit natū de ſemīe dauid. Ro. x. a. Finis legł chꝛiſt⁹ ad iuſticiā oī credēti. De cui⁹ īcarnatiōe Geñ. xlix. b. Nō auferet ſceptꝝ de iuda ⁊ dux de fęmoꝛe ei⁹/ donec

Ps̄. 131. vēiat q̄ mittēd⁹ ē. Et ad dauid de tribu iuda natū: De fructu vētrł tui ponā ſup ſedē tuā. Patet ğ oīm ꝓphar̄ ⁊ pr̄iarcharū oꝛaculū ad diſpēſationē ꝑtinere dn̄i nr̄i ieſu chꝛiſti/ Amē.

Explicit Expoſitio ī librū Ruth.

Prologus auctoꝛis

Reuerēdiſſimi in chꝛiſto patris ⁊ dn̄i/ dn̄i Hugonis ⁊c. Cardinalis/ in Poſtillā ſup libros Regū:

Prologus

I Udex ſapiēs iudicabit populū ſuū: ⁊ ꝑncipat⁹ ſenſati ſtabilis erit: Scd̄m iudicē ꝑpli: ſic ⁊ miſtri ei⁹: Et q̄lis ē rectoꝛ ciuitatis: tales ⁊ inhitatoꝛes ī ea: Rex inſipiens ꝑdet ꝑplm ſuū: ⁊ ciuitates inhabitabunt ꝑ ſenſū prudentiū: Sic legit Ecc̄j. x. a. Ex q̄bus v̄bis oſtēdit/ quātū ſubditł rectoꝛ bon⁹ ꝓſit: vł obſit indign⁹. Nō ſolū aūt ſapīa bonū vel dignū rectoꝛē efficit: ſʒ ⁊ iuſticia ⁊ miſericoꝛdia boni rectorſ roboꝛāt ꝑncipatū. Vñ Prouer. xx. d. Miſericoꝛdia ⁊ v̄itas cuſtodiūt regē: ⁊ roboꝛat clemētia thꝛon⁹ ei⁹. Sʒ int̄ oīa ſola hūilitas regē ⁊ ꝑncipē cuſtodit: ſic ſupbia deijcit ⁊ deponit. Vñ Ecc̄j. x. b. Sedeſ ducū ſupboꝝ deſtruxit dn̄s: ⁊ ſedere fecit mites ꝓ eis. Itē in cantico beatę v̄ginis: Depoſuit potētes de ſede: ⁊ exaltauit hūiles. Ex his ⁊ multis aliȷs locis ſcꝑturę pateſcit q̄d reqrat in his q̄ q̄ſi rectoꝛes ꝑp̄lis ꝑponūt. Sʒ quāto plenī⁹ ⁊ euidēti⁹ docēt ⁊ inſtruūt tā exēpla operū q̄ ſtrepit⁹ v̄boꝝ: tāto vtilioꝛē cognoſcim⁹ librū iſtū: in q̄ geſta regū a tꝑe ſamuelis vſq̄ʒ ad vltimū regē iuda: id ē ſedechiā poꝛdinē ꝯtinet: ad oīm q̄ ꝓſūt aliȷs eruditionē ⁊ īfoꝛmatiōeʒ. Quadriꝑtit⁹ ē aūt liber iſte apud latinos: q̄tuoꝛ diſtinct⁹ voluminibus: Apud hebꝛeos v̄o tm̄ biꝑtit⁹: et appellāt ꝑmū ſamuel a nomīe auctorł: ſcd̄m libꝝ vocāt malachim. i. Regū/ a materia. Quidā v̄o vocant illū malachot/ qd̄ ſonat regnoꝝ: ſed viciōſe. Agit eīn in eo de vno regno tm̄ ſcʒ iudeoꝛū ⁊ regibus eius: licet ī duo diuiſū fuerit. Script⁹ ē aūt chꝛonice lib iſte/ vt credimus: Primo ſcꝑſit ſamuel geſta tꝑis ſui: deinde dauid: deinde ſalomō: Poſtea ꝓphetę/ ⁊ maxime Hieremias/ vt dic Hiero⁹: a q̄ etiā cōpact⁹ ē in vnū: qd̄ patet ex eo q̄ idē ē finis hui⁹ libri ⁊ Hieremię: Tñ in ꝓlogo Iudicū dictū ē q̄ ezechias libꝛ Regū ⁊ ꝑabolas ſalomonis cōpęgit ī vnū: Sʒ pōtuit vtrūq̄ʒ eſſe: q̄ꝛ qd̄ Hieremias fecit ope/ ille fecit auctoꝛitate. Vel opinatiue dictū ē vtrūq̄ʒ. Script⁹ aūt ē liber iſte ſic ⁊ aliȷ ꝑcedētes/ int⁹ ⁊ foꝛis: q̄ꝛ q̄ dicunt de regno coꝛꝑali ad lr̄aʒ: ſpūalit̄ intelligūt de regno ſpūali. Ex his patet quę ſit materia hui⁹ libꝛi: geſta ſcʒ Regū a tꝑe ſamuelis vſq̄ʒ ad vltimū regē iuda: id ē ſedechiam. Intētio auctorł circa materiā ſꝑ v̄ſat. Vtilitas aūt ē: vt legentes geſta tā bonoꝝ q̄ʒ maloꝝ: bonoꝝ obedientiā imitemur: maloꝝ inobedientiā deteſtemur. Titul⁹ talis ē: Incipit liber Regū. Mod⁹ agēdi talis eſt: Liber iſte q̄driꝑtit⁹ ē: in q̄tuoꝛ libꝛos ꝑtiales diſtinct⁹: Quoꝝ ꝑm⁹ diuidit in ſex ꝑtes. Primo agit de oꝛtu ſamuelis. Scd̄o de heli ⁊ filijs ei⁹. Tertio d̄ captione arcę: ⁊ reductiōe eiuſdē. Quarto de ꝓmotiōe ſaulis ī regē ⁊ geſtis ei⁹ ⁊ ꝓlijs. Quinto de moꝛte ſamuelis. Sexto de moꝛte ſaulis ⁊ filioꝝ eius.

Explicit Prologus auctoꝛis.

Eiuſdē reuerēdiſſimi in chꝛiſto patrł/ dn̄i Hugonis ⁊c. prologi ſancti hieronymi in libꝛos Regum: Expoſitio.

V a Iginti et duas lr̄as. Premittit Hiero⁹ ꝓlogū huic libꝛo/ ſcribēs paulę ⁊ euſtochio: In q̄ ſūt q̄nq̄ ꝑtiōes. In ꝑma oñdit q̄s ſit numer⁹ libꝛoꝝ veterł teſtamēti: dicēs iuxta numeꝝ elementoꝝ hebꝛaici alphabeti libꝛos veterł teſtamēti eſſe diſtinctos in vigintiduos ſcʒ. Sicut eīn in illis docebat puerilis infantia ad recte loquēdū: ſic in his librł ꝑpłi ſimplicitas erudit ad bene viuendū. In ſecunda ꝑte oñdit oꝛdo libꝛoꝝ. Tres ſiquidē ſūt oꝛdines libꝛoꝝ apud hebꝛeos. ſ. lex/ ꝓphetę/ agiographa. Quot aūt libꝛos lex ꝯtineat: quot ꝓphetę: quot agiographa/ in ꝓlogo patebit. In tertia ꝑte oñdit Hiero⁹ hūc ꝓlogū oīb⁹ libꝛis q̄s ipſe de hebꝛeo trāſtulit in latinū ꝑponi poſſe/ q̄ſi ꝓemiū galeatū. In quarta ꝑte moꝛe ſolito reſpondet ęmulis ſuis. In q̄nta ꝑte rogat paulā ⁊ euſtochiū: vt ꝯtra detractoꝛes muniāt eū clypeo oꝛōnū ſuaꝝ/ inducēs Ps̄. auctoꝛitatē/ q̄ dixit: Dixi cuſtodiā vias meas: vt nō delin/ Ps̄. 38.
quā in lingua mea: Poſui oꝛi meo cuſtodiam ⁊c. Dicit ergo: Viginti ⁊ duas lr̄as ⁊c. b Lingua. Nota tres eſſe linguas ꝑncipales. Grecā/ q̄ viginti q̄tuoꝛ lr̄as habet: Latinā/ q̄ vigin/